

WALDEMAR OLSZEWSKI, STEFAN KRUS

ZMIANY W PĘCHERZYKU ŻÓLCIOWYM,
W PRZEWODACH ŻÓLCIOWYCH I WĄTROBIE
W NASTĘPSTWIE PRZECIĘCIA
ZWIERACZA ODDIEGO W DOŚWIADCZENIU

Z Zakładu Chirurgii Doświadczalnej PAN
Kierownik: prof. dr J. Nielubowicz
i z Zakładu Anatomii Patologicznej AM w Warszawie
p. o. kierownika: doc. dr R. Stańczykowa

Przecięcie zwieracza Oddiego stwarza możliwości zarzucania zawartości dwunastniczej do przewodów żółciowych i zaburzeń odpływu żółci z pęcherzyka. Może to być przyczyną przewlekłych stanów zapalnych w wątrobie, pęcherzyku i przewodach żółciowych. Według niektórych autorów ogranicza to wskazania do przecięcia zwieracza i nakazuje w każdym przypadku usuwać pęcherzyk żółciowy. Ponieważ poglądy na tę sprawę są niejednolite, postanowiliśmy wykonać badania na psach w celu sprawdzenia, jak zachowuje się pęcherzyk, przewody żółciowe oraz wątroba w różnych okresach po przecięciu zwieracza Oddiego.

METODY BADAŃ

Badania przeprowadziliśmy na 26 psach mieszańcach. Zwierzęta podzieliliśmy na 2 grupy. W grupie I obejmującej 15 psów wykonywaliśmy przeddwunastnicze przecięcie zwieracza na odcinku 8—10 mm. 3 tygodnie po zabiegu u każdego psa wykonywaliśmy cholecystografię biligrafinową. W grupie II obejmującej 11 zwierząt oprócz przecięcia zwieracza usuwaliśmy pęcherzyk żółciowy. Zwierzęta usypialiśmy kolejno 2, 4 i 6 miesięcy po zabiegu. Oglądaliśmy pęcherzyk, przewody żółciowe i wątrobę, a następnie przeprowadzaliśmy badania mikroskopowe. Pobrany materiał był utrwalony w formalinie 1 : 10 i barwiony H. E.

WYNIKI

Wszystkie psy przeżyły przewidziany okres obserwacji bez żadnych zaburzeń ze strony przewodu pokarmowego. We wszystkich przypadkach ujście przewodu wspólnego było drożne bez żadnych widocznych blizn.

Grupa I. Cholecystografia wykonana w 3 tygodnie po zabiegu uwiarydociła pęcherzyk żółciowy u 9 z 14 psów (64%). Po usypieniu zarówno w 2, 4, jak i 6 miesięcy, nie spostrzegaliśmy w wątrobie i przewodach żółciowych zmian makroskopowych. Natomiast pęcherzyk żółciowy był zwykle nieco rozdęty i wypełniony gęstą ciemnozieloną żółcią.

W obrazach mikroskopowych nie stwierdziliśmy zależności między nasileniem zmian i czasem, który upłynął po zabiegu.

W wątrobie u 15 badanych zwierząt stwierdziliśmy zmiany w 6 przypadkach. W 3 były to niewielkie nacieki leukocytów w przestrzeniach bramnych, czasem z wytworzeniem drobnych ropni, w 3 pozostałych niewielkie nacieki zapalne.

W pęcherzyku żółciowym spostrzegliśmy we wszystkich 12 preparatach nacieki z leukocytów bądź komórek plazmatycznych i limfocytowych. W jednym przypadku były to nacieki dość obfite, w 10 rozpoznaliśmy przewlekły stan zapalny niewielkiego stopnia.

W przewodzie żółciowym wspólnym pojawiały się nacieki z komórek plazmatycznych i limfocytowych oraz na rozroście błony śluzowej. Obraz wahał się od zmian bardzo nieznacznych do przewlekłego stanu zapalnego z obfitymi naciekami. Nacieki drobnokomórkowe stwierdziliśmy we wszystkich 12 badanych preparatach, natomiast rozrost błony śluzowej w 6.

Grupa II. W grupie tej, obejmującej 12 psów, po przecięciu zwieracza Oddiego i wycięciu pęcherzyka nie stwierdzaliśmy zmian makroskopowych w przewodach żółciowych i w wątrobie.

Zmiany mikroskopowe w wątrobie stwierdziliśmy tylko w jednym z 11 badanych preparatów. Były to niewielkie nacieki drobnokomórkowe w przestrzeniach bramnych. W przewodzie żółciowym wspólnym zauważyliśmy nacieki z komórek limfocytowych i plazmatycznych w 6 z 11 preparatów, a rozrost błony śluzowej w 5.

OMÓWIENIE

Wypełnianie się pęcherzyka żółciowego jest zależne od ciśnienia w przewodzie żółciowym wspólnym, na które wpływa zwieracz Oddiego i mięśniówka dwunastnicy, która obejmuje końcowy odcinek przewodu wspólnego. Po przecięciu zwieracza ciśnienie żółci w przewodzie wspólnym obniża się wskutek zmniejszonego oporu w brodawce Vatera. Poza tym utrata napięcia zwieracza ma powodować odruchową atonię pęcherzyka. Na dowód tego przytacza się fakt nieuwidaczniania się w cholecyctografii pęcherzyka u chorych, którzy przebyli przecięcie zwieracza.

W naszych obserwacjach pęcherzyk był zaciemiony po przecięciu zwieracza w 64% przypadków. Spostrzeżenia nasze na psach są w pewnym stopniu niezgodne z poglądem i obserwacjami klinicznymi o zależności czynności pęcherzyka od zwieracza Oddiego u ludzi.

Z przeprowadzonych przez nas badań mikroskopowych wynika, iż w grupie zwierząt po przecięciu zwieracza z pozostawionym pęcherzykiem żółciowym istniały przewlekłe stany zapalne w wątrobie u 40% zwierząt, a w pęcherzyku i przewodzie wspólnym u wszystkich zwierząt. Natomiast w grupie po przecięciu zwieracza i wycięciu pęcherzyka zmiany w wątrobie zauważyliśmy tylko w 9%, a w przewodzie wspólnym u 5% psów. Zaznaczyła się więc wyraźnie przewaga zmian zapalnych w grupie zwierząt z pozostawionym pęcherzykiem. Nasze obserwacje pokrywają się ze spostrzeżeniami innych autorów dotyczących zarówno zwierząt i ludzi, według których w następstwie przecięcia zwieracza powstawały przewlekłe stany zapalne w pęcherzyku i przewodach żółciowych.

WNIOSKI

1. W następstwie przecięcia zwieracza Oddiego u psów powstają przewlekłe stany zapalne w pęcherzyku i przewodach żółciowych oraz wątrobie.

2. Po wykonaniu przecięcia zwieracza wskazane jest wycięcie pęcherzyka żółciowego.

3. Zagadnienie zależności czynnościowej pęcherzyka żółciowego i zwieracza Oddiego wymaga dalszych badań.

В. Ольшевски, С. Крусь

ИЗМЕНЕНИЯ В ЖЕЛЧНОМ ПУЗЫРЕ, ЖЕЛЧНЫХ ПРОТОКАХ
И ПЕЧЕНИ ВПОСЛЕДСТВИИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО РАССЕЧЕНИЯ
СФИНКТЕРА ОДДИ

Содержание

Наблюдали изменения в желчном пузыре, желчных протоках и печени у собаки в разные периоды после рассечения Vaterова соска. Впоследствии рассечения сфинктера Одди появлялись у всех животных хронические воспалительные изменения в желчном пузыре и желчных путях, а также печени у 40% животных. Это указывает на необходимость холецистэктомии в каждом случае произведенной сфинктеротомии.

W. Olszewski, S. Krus

CHANGES WITHIN GALL-BLADDER, BILIARY TRACTS AND LIVER
PARENCHYMA FOLLOWING EXPERIMENTAL SPHINCTEROTOMY
(OF ODDI'S SPHINCTER)

Summary

Bearing of dog's gall-bladder, biliary tracts and liver parenchyma was investigated in various periods after cutting of Vater's papilla. Cutting of Oddi's sphincter caused in all experimental animals the development of chronic inflammatory changes within gall-bladder and biliary tracts. The same changes within liver parenchyma were observed in 40% of the animals. The authors conclude the necessity of cholecystectomy in each case of sphincterotomy.

Pracę nadesłano: 2. IV. 1964 r.

Adres autora: Warszawa, ul. Chałubińskiego 5.